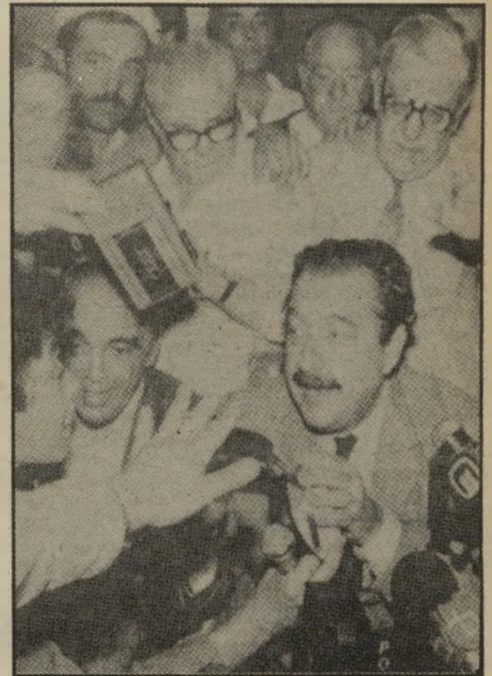

אר גנטינה: דמוקרטיה — עד מתי?

יהודי מסור. שקריה של הליגה הוקעו והופרכו לאחרונה במאמר מפורט ומנומק, שפירסם פרופסור פארל ברוסלאוסקי, מרצה להיסטוריה יהודית במיכללה מכונרת בלוסיאנג'לס. ברוסלאוסקי מאשים את ראש המחלקה של הליגה לענייני מכוונים נגד ניקראגווא, ובעיקר בהאשמות שזוא על אנטישמיות, כניכול, של הסאנדיניסטים. רוונטל טען, שיהודי הבירה מנאגווא גורשו, שראשי הקהילה נאסרו והושפלו, שבית הכנסת הוחרם וכוסה בסיסמאות אנטישמיות. העובדה שרוונטל זה לא טרח כל לבקר בניקראגווא מאז הרתת הרוזן אנטסטיו סומוסה, לא פגעה כלל באמינותו בעיני סוכנויות ידיעות בארצות הברית, שששו להפיץ כל השמעה אפשרית על הסאנדיניסטים. הנשיא רגן עצמו, בהבזקה נדירה של רגישות לזכויות האדם, פגש את רוונטל בושינגטון, והוקיע באוזני העיתונאים את ה"אנטישמיות" של ראשי המישטר בניקראגווא. פרופסור ברוסלאוסקי, לעומת זאת, נסע למנאגווא

לצורך זה פעילים ראשי בני ברית להחרמת ניצגי מחנה השלום, למניעת הופעתם לפני חוגים יהודיים מאורגנים ולהשי מצתם כ"קומוניסטים ואויבי העם היהודי". מאותה הסיבה עצמה התגייסו אנשי בני ברית בכלל, ופעילי הליגה בפרט, לתמיכה פעילה במדיניותו של הנשיא רונאלד רגן בשאר חלקי העולם, ובעיקר באמריקה המרכזית. ראשי הליגה תומכים בפלישה הנפשעת לגרנאדה, ומקדישים מאמץ עצום להשחרת דמות המישטר הסאנדיניסטי בניקראגווא, כדי להכשיר את מימתו של הנשיא לפגוע בו באמצעים אלימים, כולל הפצצות ואולי גם כיבוש צבאי.

ראול אלונסין, מנהיג האיחוד האזרחי הראיקלי, שזכה בבחירות לנשיאות ארגנטינה, הוא מנהיג כאריזמטי ומוכשר. עורך הדין בן ה-57 ניהל מערכת בחירות מלהיבה, והתחרה בהצלחה ברמגוניה הפופוליסטית של יריבו מהימין הפרוניסטי, איטאלו לורר. אטור לטועת בכינויים כמו ראיקלי או כאריזמטי. מיפלגתו

מנצח אלונסין אינפלציה של אלף אחוזים

כרי לבדוק את העובדות. כיהודי מסור הוא דאג בכנות ליהודי המקום. תוצאות הבדיקה שלו היו חד-משמעיות. רוונטל ואנשיו פשוט משקרים — לאורך כל הדרך. **ארבעה שרים.** רוב יהודי ניקראגווא הגיעו למדינה זו בשנות העשרים והשלושים מרוסיה, אוסטריה ומפולין. הם פתחו עסקים קטנים יחסית, ולא היו שותפים לשחיתות של סומוסה, שלא עסק בקטנות, ושחלש על רוב הארמות ואמצעי הייצור והתחבורה בניקראגווא.

מכיוון שכך, נעצרו רק יהודים מעטים אחרי המהפכה ב-1979. הסאנדיניסטים חקרו והעמידו לדין אנשים שלקחו חלק פעיל במעשי שחיתות או אכזריות. עם זאת, הם ביטלו את עונשי המוות, וגזר הדין המאכזרי שם — גם לרוצחים — הוא 30 שנות מאסר.

רוב אנשי העסקים היהודים שנחקרו שוחררו מיד, מכיוון שהוכח שהם עצמם היו קורבנות ללחץ של המישטר של סומוסה. עסקים קטנים שלא הולאמו ונאלו הם רוב העסקים של היהודים — יש להגיש שמורכ, כסדר הכלל בכמה עשרות (בניארם) נפתחו מחדש. עם זאת, נאלצו הבעלים לציית לחוקים החדשים של המישטר, שהגדירו כפעם הראשונה בתולדות ניקראגווא היבטים חשובים כמו שכר מינימום, תנאי תברואה ובטיחות תלנים, וזכויות סוציאליות בסיסיות.

איש לא נגע בעסקים קטנים כמו במיסעות, ובית החרושת הגדול ביותר במדינה שייד ליהודי בשם ברנארד סאטמן. חרף גודלה המיזערי של הקהילה היהודית בניקראגווא (אוכלוסייה כללית: 2.9 מיליון) מינתה הממשלה הסאנדיניסטית ארבעה יהודים בתפקידים בכירים. שרי החינוך (קארלוס טאנרמן), הרווחה (אנטוניו טפל), התירות (הרטס לוויסט), והתיקשרות (אנריק שמידט), הם יהודים לכל דבר!

אין בתובת. הליגה נעזרה במסע ההשמצות שלה באב ובנו, אברהם ויצחק גורן, שניהם ידידים קרובים של חוה סומוסה, אחיו החורג של הדיקטטור, וראש המישטר הלאומי הידוע לשימצה בכל רחבי אמריקה המרכזית.

מישפחת גורן עסקה, בין השאר, ביבוא נשק לסומוסה. נשק זה שימש, כמובן, לרצח מתנגדי המישטר. אחרי הפיכה נעצר גורן לשבועיים בסך הכל.

החקירה נמשכה, אבל הסאנדיניסטים ה"נוראים" שיחררו בערכות את האדם, שחלקו בפישעי סומוסה אינו מוטל בספק. גורן, מישפחתו וכל שותפיו לעסקים הורשו לעזוב, בתיווך ממשלת קוסטה ריקה, הגיעו לפלורידה בארצות הברית וסיפקו לרוונטל ולשאר שותפיו בליגה נגד השמצה את כל השקרים שלהם.

גם הסיפור על בית הכנסת המוחרם אינו אלא שקר. בית הכנסת העתיק סינאגוה חודיה דל סינה אלקזאר הוכחד כליל ברעידת האדמה שפקדה את מנאגווא ב-1972 (סומוסה היה אז בשילטון, כמובן). אין שום אפשרות, אפילו לארבעה השרים היהודיים של מישטר הסנדיניסטים, לכסות אותו בסיסמות אנטישמיות.

נכון שהוחרם רכוש של מישפחת גורן, ושמישטר שימש להם להכתסויות, לארדווקא רתיות, נמטר לתנועת הנוער של הסאנדיניסטים. גם שם לא נמצאה אף כתובת אנטישמית, מלבד כרוז נגד מילחמת לבלנון, שהיתה דומה בתוכנה ובצורתה לכרוז של מחנה השלום הישראלי.

גרנאדה: תקדים מסוכן

בכל רחבי העולם ראו קוראיה עיתונים וצופי הטלוויזיה את התמונות האלה. הכובשים האמריקאים עושים באי הקאריבי הטון כבתוך שלהם, עוצרים את תושבי המקום, רוצחים קובאים הנמצאים שם באורח חוקי, לפי הומנת ממשלת מדינת ביישופ המנות. ארצות הברית טוענת, שהיא באה לחסל את הקושרים נגד ביישופ. היא משכיחה את העובדה, שבישופ עצמו היה מארכסיסט, אנטי אמריקאי מובהק, ששינה לחלוטין את היבנה החברתי בארצו, וקשר קשרים הדוקים ביותר עם נשיא קובה, פידל קאסטרו. האמריקאים ארבו דווקא

רגן הכשרת הקרקע

לבישופ, ולבסוף ניצלו את טילוקו עלידי אגף בלתי אחראי במיפלגתו, כדי לפלוש לאי, ולקדם בכך אינטרסים מעצמתיים ובלכליים אנוכיים שלהם. אפשר להתייחס לפלישה לאי הטון כאל פארסה, מילחמת אופרטה, אבל התקדים כאן הוא חמור מאוד. אם ישכך גל הדיקטטור נגד הנשיא הפולש, רונאלד רגן, תוכשר הקרקע ליעד הנכסף של האמריקאים — ניקראגווא.

המישטר הסאנדיניסטי כיום הוא מעין ספרד הרטובליקאית של 1936. אם העולם הנאור לא יעמוד לימין ניקראגווא, היא תוכחד, ופרנקו חדש ישלוט באמריקה המרכזית.

של אלונסין היא סופר-מתונה, סוציאלי-דמוקרטית מובהקת, שאינה חותרת לשינויים מינניים מדיקטטורית בארגנטינה. כרי להסביר לקורא הישראלי מה התרחש במדינה הרוס-אמריקאית הרחוקה (אוכלוסייה: 28 מיליון) אפשר להמשיל את התוצאות כאילו ניצח איש מיפלגת העבודה את דויד לוי (ראש מיפלגת פופוליסטית ימנית), אחרי שבע שנות דיקטטורה של שרון. **נשבר המיתוס.** מכל מקום, ניצחון הראיקלים שיקף את עייפות הארגנטינים מפוליטיקה קיצונית כלשהי. העם מעוניין בתהליך בנייה ושיקום, ולשכוח במהירות האפשרית את הסיט של שילטון הגנרלים האכזרי, ואת השחיתות והאנרכיה הפרוניסטית שקרמה לו.

הפרוניסטים טיהרו משורות הנהגתם את השמאל, ולא זכו בשום רווח אלקטוראלי. מכיוון שנפשעה נקעה בעיקר מהימין דווקא.

אין ספק שאישיותו הדינאמית של אלפונסין סייעה למיפלגתו להכריע את הכף. הראיקלים זכו הפעם בקולותיהם של פרוניסטים רבים, ובחלק הארי של הקולות הצפויים. הפרוניסטים לעומת זאת, הפסידו בבחירות חופשיות זאת הפעם הראשונה בתולדותיהם, ובכך נשבר המיתוס כאילו רק הם משקפים את צורך העם בארגנטינה.

אלפונסין עומד לפני בעיות קשות, כמעט בלתי אפשריות. חובה החיצוני של ארגנטינה מגיע ל-40 מיליארד דולר, והאינפלציה עלולה להעפיל עד ל-1000 (אלף) אחוזים: בלכלה רעועה כזאת תטיל את הנשיא החדש אילוצים קשים, תלות רבה בקרן המטבע הבינלאומית ובבנקים אמריקאים ואירופיים. הוא לא יצליח, כמובן, לשקם את החברה הבלתי-שישיונית, ולהביא את ארצו לעצמאות לאומית-כלכלית.

האכזבה הבלתי-נמנעת עלולה ליצור הלך-רוחות פופוליסטי, שינוצל היטב על-ידי הפרוניסטים, וגם על-ידי הימין השמרני. שכרנע איבר לחלוטין את השפעתו ואמינותו. אחת התוצאות האפשריות מתחזית קשה זאת היא הפיכה צבאית חדשה בעוד כמה שנים. המסורת הדמוקרטית בארגנטינה איננה מורשת, וכל זעזוע רציני עלול להביא למינורה, ולעידן חדש של שילטון זיוועות.

ניקראגווא: עוד שקרים של הליגה להשמצה

מאמר שניתח את תפקידה של הליגה נגד השמצה של האירגון המישטרי היהודי בני ברית, הופיעה במדור זה לפני שלושה חודשים.

המאמר עסק לא רק בכינוי הליגה עצמה, אלא גם במניעים. הוא היה מבוסס, בין השאר, על ביקור מקיף בארצות הברית ועל שיחות עם עשרות פעילים יהודיים, נוצרים ופולסטינים. כולם הגיעו לאותה מסקנה, ועל יסוד אותם הנתונים: הליגה נגד השמצה מכרה את נישמתה לממשלות ישראל, ורותמת את כל עוצמתה ויוקרתה (הבלתי-מבוססים), לקידום מטרותיהן המדיניות, כלומר, להגשמת מצע הליכוד בגירסתו הקיצונית ביותר.